

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 11 kwietnia 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. odmówił M. Z. prawa do emerytury. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że wnioskodawczyni na dzień 1 stycznia 1999 roku nie udokumentowała wymaganych 15 lat zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz 25 lat okresów skalkowych i nieskładkowych. Na podstawie dowodów dołączonych do wniosku ZUS przyjął za udowodnione na dzień 1 stycznia 1999 roku okresy: 18 lata 1 miesiąc i 23 dni ogólnego stażu pracy. Zakład nie uwzględnił okresu pracy w gospodarstwie rolnym, ponieważ na podstawie przedłożonych dokumentów nie można było stwierdzić pokrewieństwa pomiędzy wnioskodawczynią a osobami, na które gospodarstwo to figurowało w latach 1965 - 1981. Nadto organ rentowy zwrócił uwagę, że odwołująca się dostarczyła zaświadczenia o opłacaniu składek na Fundusz Ubezpieczenia Społecznego (...) od dnia 1 lipca 1977 roku przez właścicieli gospodarstwa.

Zdaniem organu rentowego wnioskodawczyni nie udokumentowała nadto żadnego okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych.

/decyzja z dnia 11 kwietnia 2018 roku k. 37 - 37v plik III akt ZUS/

Odwołanie od w/w decyzji w dniu 17 maja 2018 roku złożyła M. Z. uznając ją za krzywdzącą. Skarżąca podniosła, że pracowała w warunkach szkodliwych, nie jest natomiast jej winą, że zakład pracy wystawił wadliwe świadectwa pracy. Nadto odwołująca się wskazała, że pracowała w gospodarstwie rolnym od młodych lat.

/odwołanie z dnia 17 maja 2018 roku k. 3/

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania od powyższej decyzji. W uzasadnieniu przywołał argumentację podniesioną w zaskarżonej decyzji.

/odpowiedź na odwołanie z dnia 11 czerwca 2018 roku k. 4 - 5/

W dniu 28 czerwca 2018 roku wnioskodawczyni złożyła kserokopię odpisu aktu małżeństwa rodziców J. i K. L. oraz kserokopię zaświadczenia wydanego przez KRUS, z którego wynika, że K. L. podlegała ubezpieczeniu społecznemu rolników w zakresie emerytalno-rentowym oraz wypadkowym, chorobowym i macierzyńskim i opłacała składki w okresie od dnia 1 lipca 1977 roku do dnia 31 marca 1998 roku.

/kserokopia odpisu aktu małżeństwa z dnia 14 maja 2018 roku k. 16 -16v, kserokopia zaświadczenia z dnia 21 maja 2018 roku k. 15/

W dniu 5 lipca 2018 roku wnioskodawczyni złożyła kserokopie pięciu świadectw wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w czasie zatrudnienia w Zakładach (...) w Ł..

/poświadczone kserokopie świadectw wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze z dnia 25 maja 2005 roku k. 20 -24/

Pismem procesowym z dnia 6 sierpnia 2018 roku organ rentowy poinformował, że na podstawie zaświadczenia z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, P. Terenowa w P. z 21 maja 2018 roku oraz odpisu aktu małżeństwa nr (...), okres pracy w gospodarstwie rolnym od dnia 7 października 1978 roku do dnia 16 listopada 1980 roku zostanie uwzględniony przez organ rentowy w ogólnym stażu pracy, jednakże po przedłożeniu dokumentów w oryginale. W wyniku uwzględnienia wyżej wymienionego okresu pracy, warunek posiadania co najmniej 20 lat okresów składkowych i nieskładkowych - przy ubieganiu się o emeryturę w oparciu o art.184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2017.1383 j.t. zm.) - zostałyby spełnione. Nadal jednak brak podstaw do ustalenia uprawnień do przedmiotowego świadczenia z uwagi na nieudowodnienie odpowiednio co najmniej 15 lat prac w szczególnych warunkach/szczególnym charakterze.

/pismo z dnia 6 sierpnia 2018 roku k. 29/

W dniu 20 sierpnia 2018 roku wnioskodawczyni złożyła w oryginale odpis aktu małżeństwa rodziców J. i K. L. oraz kserokopię zaświadczenia wydanego przez KRUS, z którego wynika, że K. L. podlegała ubezpieczeniu społecznemu rolników w zakresie emerytalno-rentowym oraz wypadkowym, chorobowym i macierzyńskim i opłacała składki w okresie od dnia 1 lipca 1977 roku do dnia 31 marca 1998 roku.

/pismo z dnia 20 sierpnia 2018 roku k. 31, oryginały dokumentów - wszyta koperta k. 32/

Pismem z dnia 25 września 2018 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. poinformował, że gdyby wnioskodawczyni doliczyć do stażu pracy w szczególnych warunkach okresy, za które przedłożyła kserokopie świadectw wykonywania pracy w szczególnych warunkach (brak oryginalnej dokumentacji): to staż pracy w szczególnych warunkach zostałby uwzględniony w wymiarze: 16 lat 10 miesięcy i 22 dni w następujących okresach:

- od dnia 17 listopada 1980 roku do dnia 20 kwietnia 1981 roku,
- od dnia 21 kwietnia 1981 roku do dnia 30 listopada 1981 roku,
- od dnia 1 grudnia 1981 roku do dnia 30 września 1982 roku,
- od dnia 1 października 1982 roku do dnia 30 września 1987 roku,
- od dnia 26 listopada 1990 roku do 31 grudnia 1998 roku,
- od dnia 1 października 1987 roku do dnia 3 września 1989 roku

Tym samym po uwzględnieniu okresów pracy w szczególnych warunkach wnioskodawczyni spełnia warunki do przyznania prawa do emerytury.

/pismo z dnia 25 września 2018 roku k. 48 0- 48v/

Na rozprawie w dniu 9 października 2018 roku - poprzedzającej wydanie wyroku - wnioskodawczyni poparła odwołanie zaś pełnomocnik ZUS wniósł o oddalenie odwołania oraz oświadczył, że gdyby wnioskodawczyni przedstawiła oryginały świadectw wykonywania pracy w szczególnych warunkach miałyby przyznane prawo do emerytury.

/stanowiska stron e - protokół z dnia 9 października 2018 roku 00:01:20 - 00:02:06 - płyta CD k. 62/

Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawczyni M. Z. urodziła się dnia (...). W okresie od dnia 13 kwietnia 2017 roku do dnia 7 kwietnia 2018 roku wnioskodawczyni pobierała świadczenie rehabilitacyjne. Natomiast w dniu 7 marca 2018 roku odwołująca się złożyła wniosek o emeryturę.

/okoliczność bezsporna, wniosek o emeryturę plik III akt ZUS/

Wnioskodawczyni ma wykształcenie podstawowe.

/kwestionariusz osobowy k. 2 akt osobowych - wszyta koperta k. 42/

W okresie od dnia od dnia 7 października 1978 roku do dnia 16 listopada 1980 roku wnioskodawczyni pracował w gospodarstwie rolnym rodziców.

/okoliczność bezsporna/

Następnie w okresie od dnia 17 listopada 1980 roku do dnia 31 marca 2005 roku ubezpieczona była zatrudniona w Zakładach (...) w Ł. w pełnym wymiarze czasu pracy. M. Z. zajmował następujące stanowiska pracy tj.

- od dnia 17 listopada 1980 roku - zgrzeblarz,
- od dnia 21 kwietnia 1981 roku - pomoc w wydziale produkcyjnym,
- od dnia 1 grudnia 1981 roku - tkacz,
- od dnia 1 października 1982 roku - snowacz - pomoc,
- od dnia 1 października 1987 roku - przewlekasz - pomoc,
- od dnia 4 września 1989 roku - układacz,
- od dnia 26 listopada 1990 roku - tkacz.

Nadto pracodawca w świadectwie pracy wskazał, że ubezpieczona wykonywała pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w okresie:

- od dnia 17 listopada 1980 roku do dnia 20 kwietnia 1981 roku - zgrzeblarz
- okresie od dnia 21 kwietnia 1981 roku do dnia 30 listopada 1981 roku - pomoc w wydziale produkcyjnym
- od dnia 1 grudnia 1981 roku do dnia 30 września 1982 roku, od dnia 26 listopada 1990 roku do dnia 26 grudnia 1999 roku i od dnia 31 grudnia 1999 roku do dnia 31 marca 2005 roku - tkacz,
- od dnia 1 października 1982 roku do dnia 30 września 1987 roku - snowacz - pomoc,
- od dnia 1 października 1987 roku do dnia 3 września 1989 roku - przewlekarz osnów - pomoc

/świadectwo pracy z dnia 31 marca 2005 roku k. 18 akt osobowych - wszyta koperta k. 42, angaż o zmianie stawki od dnia 1 lutego 1997 roku k. 68 akt osobowych - wszyta koperta k. 42, angaż z dnia 30 września 1996 roku k. 69 akt osobowych - wszyta koperta k. 42, angaż z dnia 30 maja 1996 roku k. 72 akt osobowych - wszyta koperta k. 42, angaż z dnia 12 grudnia 1995 roku k. 75 akt osobowych - wszyta koperta k. 42, angaż z dnia 29 września 1995 roku k. 77 akt osobowych - wszyta koperta k. 42, angaże z dnia 1 kwietnia 1995 roku, z dnia 1 lutego 1995 roku i 17 listopada 1994 roku - k. 80 -82 akt osobowych - wszyta koperta k. 42, angaże z dnia 1 czerwca 1994 roku i 1 marca 1993 roku k. 84 -85 akt osobowych - wszyta koperta k. 42, angaże z dnia 1 czerwca 1992 roku i 1 stycznia 1992 roku k. 87 -88 akt osobowych - wszyta koperta k. 42, umowa o pracę z dnia 26 listopada 1990 roku k. 89 akt osobowych - wszyta koperta k. 42, umowa o pracę z dnia 4 września 1989 roku k. 102 akt osobowych - wszyta koperta k. 42, angaże z dnia 2 marca 1989 roku i 2 grudnia 1988 roku k. 108 - 109 akt osobowych - wszyta koperta k. 42, angaż z dnia 3 maja 1988 roku k. 112 akt osobowych - wszyta koperta k. 42, angaż z dnia 5 maja 1987 roku k. 115 akt osobowych - wszyta koperta k. 42, angaż z dnia 15 marca 1983 roku k. 120 akt osobowych - wszyta koperta k. 42, umowa o pracę z dnia 12 października 1982 roku k. 123 akt osobowych - wszyta koperta k. 42, umowa o pracę z dnia 1 grudnia 1981 roku k. 128 akt osobowych - wszyta koperta k. 42, umowa o pracę z dnia 16 listopada 1981 roku k. 130 akt osobowych - wszyta koperta k. 42, umowa o pracę z dnia 21 kwietnia 1981 roku k. 136- wszyta koperta k. 42, angaż z dnia 30 października 1980 roku k. 138 akt osobowych - wszyta koperta k. 42, umowa o pracę z dnia 30 listopada 1980 roku i 17 listopada 1980 roku k. k. 139 - 141 akt osobowych - wszyta koperta k. 42/

Podczas zatrudnienia w w/w zakładzie pracy ubezpieczona przez cały okres zatrudnienia pracowała na hali produkcyjnej jako pomoc na tkalni, jako zgrzeblarz – na maszynie włókienniczej, jako snowacz - nakładała ramy, jako przewlekarz - pomagała tkaczowi na krosnach, szykowała ramki, przewlekała i poprawiała błędy, następnie jako

układacz układała przędze na palety - dziennie 3 tony i ostatnio jako tkacz tkala. Pracując jako pomocnik wykonywała te same prace co zatrudniony na danym stanowisku pracownik.

/zeznania wnioskodawczynie e -protokół z dnia 9 października 2018 roku 00:11:14- 00:12:21 - płyta CD k. 62 w zw. z wyjaśnieniami e - protokół z dnia 7 września 2018 roku 00:03:56 - 00:10:39 płyta CD k. 36, zeznania świadka J. Z. e protokół z dnia 9 października 2018 roku 00:06:59- 00:11:14 - płyta CD k. 62/

Wnioskodawczynie pracowała na w systemie trzymianowym, nie było przestojów.

/zeznania wnioskodawczynie e -protokół z dnia 9 października 2018 roku 00:11:14- 00:12:21 - płyta CD k. 62 w zw. z wyjaśnieniami e - protokół z dnia 7 września 2018 roku 00:03:56 - 00:10:39 płyta CD k. 36/

Wnioskodawczynie pracowała w pełnym wymiarze czasu pracy. Przez cały okres zatrudnienia ubezpieczona otrzymywała kawę, mleko, mięte. Praca była ciężka gdyż odbywała się przez cały czas na hali produkcyjnej gdzie pracowały maszyny.

/zeznania wnioskodawczynie e -protokół z dnia 9 października 2018 roku 00:11:14- 00:12:21 - płyta CD k. 62 w zw. z wyjaśnieniami e - protokół z dnia 7 września 2018 roku 00:03:56 - 00:10:39 płyta CD k. 36, zeznania świadka J. Z. e protokół z dnia 9 października 2018 roku 00:06:59- 00:11:14 - płyta CD k. 62/

W atakach osobowych ubezpieczonej zachowały się kserokopie pięciu świadectw wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, z których to wynika, że:

- w okresie od dnia 1 grudnia 1981 roku do dnia 30 września 1982 roku, od dnia 26 listopada 1990 roku do dnia 26 grudnia 1999 roku i od dnia 31 grudnia 1999 roku do dnia 31 marca 2005 roku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała prace przy produkcji i wykańczaniu wyrobów włókienniczych na stanowisku tkacz wymienionym w wykazie A, dziale, VII, poz 4 pkt 7 wykazu stanowiącego załącznik nr 1 do zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego nr 7 z dnia 7 lipca 1987 roku w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładzie pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego;

- w okresie od dnia 1 października 1987 roku do dnia 3 września 1989 roku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała prace przy produkcji i wykańczaniu wyrobów włókienniczych na stanowisku przewleczacz osnów - pomoc wymienionym w wykazie A, dziale, VII, poz 4 pkt 6 wykazu stanowiącego załącznik nr 1 do zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego nr 7 z dnia 7 lipca 1987 roku w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładzie pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego;

- w okresie od dnia 1 października 1982 roku do dnia 30 września 1987 roku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała prace przy produkcji i wykańczaniu wyrobów włókienniczych na stanowisku snowacz - pomoc wymienionym w wykazie A, dziale, VII, poz 4 pkt 2 wykazu stanowiącego załącznik nr 1 do zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego nr 7 z dnia 7 lipca 1987 roku w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładzie pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego;

- w okresie od dnia 21 kwietnia 1981 roku do dnia 30 listopada 1981 roku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała prace przy produkcji i wykańczaniu wyrobów włókienniczych na stanowisku pomoc w wydziale produkcyjnym wymienionym w wykazie A, dziale, VII, poz 4 pkt 46 wykazu stanowiącego załącznik nr 1 do zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego nr 7 z dnia 7 lipca 1987 roku w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładzie pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego;

- w okresie od dnia 17 listopada 1980 roku do dnia 20 kwietnia 1981 roku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała prace przy produkcji i wykańczaniu wyrobów włókienniczych na stanowisku zgrzeblarz wymienionym w wykazie A, dziale, VII, poz 1 pkt 4 wykazu stanowiącego załącznik nr 1 do zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego

i Lekkiego nr 7 z dnia 7 lipca 1987 roku w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładzie pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego;

/poświadczono kserokopie świadectw wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze z dnia 25 maja 2005 roku k. 1- 5 akt osobowych - wszyta koperta k. 42/

M. Z. udokumentowała na dzień 1 stycznia 1999 roku ogólny staż pracy w wymiarze 20 lat.

/okoliczność bezsporna/ /

Wnioskodawczyni nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

/wniosek o emeryturę z dnia 7 marca 2008 roku -plik III akt ZUS/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zgromadzonych dokumentów jak i osobowych źródeł dowodowych w postaci zeznań wnioskodawczyni oraz zeznań świadka J. Z.. Zeznania świadka jako pracownika zatrudnionego w tym samym czasie co wnioskodawczyni, nie budzą wątpliwości, są wiarygodne, logiczne, spójne i znajdują potwierdzenie w dokumentacji osobowej wnioskodawczyni.

Należy zgodzić się z organem rentowym, że brak jest oryginalnych świadectw wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze za okres pracy wnioskodawczyni w Zakładach (...) w Ł., z zachowanej dokumentacji osobowej ostały się potwierdzone za zgodność przez Archiwum kserokopie tych świadectw. Jednak brak ten nie uniemożliwił ustalenia czy odwołująca się faktycznie we wskazanym okresie pracowała w szczególnych warunkach. Przede wszystkim zachowało się oryginalne świadectwo pracy z dnia 31 marca 2005 roku, w którym pracodawca wskazał okresy w jakich wnioskodawczyni pracę w szczególnych warunkach wykonywała oraz jakie w tym czasie stanowisko pracy zajmowała. Nadto dowód z zeznań samej wnioskodawczyni jak i świadka potwierdził, że faktycznie M. Z. wykonywała pracę w szczególnych warunkach. Zatem przeprowadzone przez Sąd Okręgowy postępowanie dowodowe potwierdziło okoliczności ujawnione w kserokopiach świadectw wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 184 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2017 roku, poz. 1383 j.t. ze zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Stosownie do treści art.184 ust.2 ww. ustawy, w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2013 roku, emerytura, o której mowa w ust.1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Prawo do emerytury na podstawie art. 184 ww. ustawy przysługuje ubezpieczonemu, który na dzień wejścia w życie ustawy (1 stycznia 1999 roku) spełnił określone w niej wymogi stażowe, a po tej dacie osiągnął wymagany wiek, niezależnie od tego czy w chwili osiągnięcia tego wieku wykonywał pracę w szczególnych warunkach, czy wykonywał inną pracę i czy pozostawał w zatrudnieniu.

Definicja ustawowa „pracy w szczególnych warunkach” została zawarta w art. 32 ust. 2 ww. ustawy o emeryturach i rentach. Zgodnie z tym przepisem, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Stosownie do treści art. 32 ust. 4 ww. ustawy wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1 rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki na podstawie którym osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych. Za dotychczasowe przepisy (w rozumieniu art. 32 ust. 4 ww. ustawy) należy uważać przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. nr 8, poz. 43), ale wyłącznie w zakresie regulowanym przez ww. ustawę o emeryturach i rentach, a więc co do wieku emerytalnego, rodzaju prac lub stanowisk oraz warunków, na jakich osobom wykonującym prace określone w ust.2 i ust.3 art. 32 tej ustawy przysługuje prawo do emerytury (uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 13 lutego 2002 roku, III ZP 30/01, OSNAP 2002/10/243 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 września 2009 roku, II UK 31/09, Lex nr 559949). Pracę taką pracownik musi wykonywać stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku (§ 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze), aby nabyć prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym.

Według treści § 3 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.) za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudniania” uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia. Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn;
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Powołany wykaz wskazuje wszystkie te prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego.

W świetle § 2 ust. 1 tegoż rozporządzenia oraz zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, przy czym powyższe okoliczności pracownik jest obowiązany udowodnić (por. wyrok Sądu Najwyższego z 15 grudnia 1997 r. II UKN 417/97 – (...) i US (...) i wyrok Sądu Najwyższego z 15 listopada 2000 r. II UKN 39/00 Prok. i Prawo (...)).

Stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia okresy takiej pracy stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według określonego wzoru, lub świadectwie pracy.

Prawo do emerytury przewidziane w art. 184 w związku z art. 32 ustawy emerytalnej ma charakter wyjątkowy, jest odstępstwem od ogólnej reguły dotyczącej warunków przechodzenia na emeryturę, a zatem właściwe przepisy muszą być wykładane w sposób ścisły. Niedopuszczalna jest wykładnia rozszerzająca, prowadząca w konsekwencji do wypaczenia idei, że emerytura w wieku wcześniejszym jest wynikiem pracy w obciążających dla zdrowia warunkach. Wykonywanie pracy w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy oznacza, że pracownik nie ma powierzonych innych obowiązków jak tylko te, które dotyczą pracy w szczególnych warunkach. Istotnym warunkiem przyznania świadczenia z tytułu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach jest stwierdzenie w ramach pełnego wymiaru czasu pracy oddziaływania szkodliwych warunków na

organizm pracownika. R. legis instytucji przewidzianej w art. 32 ww. ustawy o emeryturach i rentach z FUS opiera się na założeniu, że praca wykonywana w szczególnych warunkach przyczynia się do szybszego obniżenia wydolności organizmu, stąd też osoba wykonująca taką pracę ma prawo do emerytury wcześniej niż inni ubezpieczeni.

Środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest - w myśl § 2 ust. 2 - świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach wystawione według określonego wzoru lub świadectwo pracy, w którym zakład pracy stwierdza charakter i stanowisko pracy w poszczególnych okresach oraz inne okoliczności, od których jest uzależnione przyznanie emerytury z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach. Regulacja § 2, statuująca ograniczenia dowodowe i obowiązująca w postępowaniu przed organem rentowym, nie ma zastosowania w postępowaniu odwoławczym przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych. W konsekwencji okoliczność i okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach sąd uprawniony jest ustalać także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy, w tym nawet zeznaniami świadków (uchwała Sądu Najwyższego z 27 maja 1985 roku, III UZP 5/85, Lex 14635, uchwała Sądu Najwyższego z 10 marca 1984 roku III UZP 6/84, Lex 14625; wyrok Sądu Najwyższego z 30 marca 2000 r. II UKN 446/99, Lex 48778). Zaliczenie nieudokumentowanych okresów składkowych do uprawnień oraz wzrostu świadczeń emerytalno-rentowych wymaga dowodów niebudzących wątpliwości, spójnych i precyzyjnych (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 1998 roku, II UKN 440/97, Lex 34199). W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych wyłączone jest, stosownie do treści art. 473 §1 k.p.c., zastosowanie przepisów ograniczających dopuszczalność dowodów ze świadków i przesłuchania stron (art. 246 i 247 k.p.c.). W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych dopuszczalne jest wykazywanie wszelkimi dowodami okoliczności od których zależą uprawnienia do świadczeń, z ubezpieczenia społecznego, także gdy z dokumentów wynika co innego.

Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do ww. rozporządzenia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2001 roku, sygn. II UKN 598/00, Lex nr 79840, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 2009 roku sygn. I PK 194/08, Lex nr 653420). Nie jest natomiast dopuszczalne uwzględnianie przy ustalaniu okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wymaganych do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika, przez co tak zatrudniony nie spełniał koniecznego warunku dla uzyskania wcześniejszych uprawnień emerytalnych, jakim było stałe wykonywanie pracy szkodliwej w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na zajmowanym stanowisku pracy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 czerwca 2008 r. sygn. II UK 306/07 Lex 528599).

Należy również wskazać, że świadectwo pracy w warunkach szczególnych wydane pracownikowi przez pracodawcę z zachowaniem warunków przewidzianych normą § 2 ww. rozporządzenia stanowi domniemanie i podstawę do przyjęcia, iż okres pracy w nim podany jest okresem pracy w warunkach szczególnych. Samo jednakże posiadanie świadectwa pracy potwierdzającego wykonywanie zatrudnienia w warunkach szczególnych organu rentowego nie wiąże i nie przesądza automatycznie o przyznaniu świadczenia emerytalnego na podstawie art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach w postępowaniu sądowym traktuje się jako dokument prywatny w rozumieniu art. 245 k.p.c., który stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Dokument taki może być więc weryfikowany pod kątem prawdziwości wskazanych w nim faktów (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 4 listopada 2008 roku sygn. III AUa 3113/08, Lex nr 552003; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 30 listopada 2006 roku sygn. III AUa 466/06, opubl: Orzecznictwo Sądu Apelacyjnego w Katowicach rok 2007, Nr 3, poz. 8; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 24 września 2008 roku sygn. III AUa 795/08, opubl: Orzecznictwo Sądów Apelacji B. rok 2008, Nr 4, str. 60). Sąd nie jest zatem w żaden sposób związany oceną charakteru zatrudnienia pracownika dokonaną przez pracodawcę w wystawionym pracownikowi świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Ma ono służyć jedynie celom dowodowym. Dokument ten podlega co do swojej

wiarygodności i mocy dowodowej takiej samej ocenie, jak każdy inny dowód (art. 233 § 1 k.p.c.) – vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 kwietnia 2009 r., sygn. I UK 316/08, LEX nr 707858, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 czerwca 2011r., sygn. akt III UK 213/10, LEX nr 950436).

W przedmiotowym stanie faktycznym nie budzi wątpliwości fakt, iż wnioskodawczyni spełnia przesłanki ustawowe co do: wieku – wnioskodawczyni ukończyła 55 lat w dniu (...), braku członkostwa w otwartym funduszu emerytalnym oraz wymaganych na dzień 1 stycznia 1999 roku okresów składkowych i nieskładkowych. Wprawdzie początkowo organ rentowy kwestionował ogólny staż pracy, jednak po przedłożeniu przez wnioskodawczynię odpisu aktu małżeństwa rodziców J. i K. L. oraz zaświadczenia wydanego przez KRUS, z którego wynika, że K. L. podlegała ubezpieczeniu społecznemu rolników w zakresie emerytalno-rentowym oraz wypadkowym, chorobowym i macierzyńskim i opłacała składki w okresie od dnia 1 lipca 1977 roku do dnia 31 marca 1998 roku, zaliczył M. Z. okres pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od dnia 7 października 1978 roku do dnia 16 listopada 1980 roku do ogólnego stażu pracy. Tym samym ostatecznie nie było sporu co do wskazanej okoliczności. Spór sprowadzał się zatem do ustalenia czy wnioskodawczyni posiada 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

W celu ustalenia powyższej okoliczności Sąd Okręgowy dopuścił dowód z zeznań świadka J. Z. i z przesłuchania wnioskodawczyni oraz przeprowadził dowód z dokumentacji osobowej ze spornego okresu zatrudnienia.

Jak wynika ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego w spornym okresie zatrudnienia w Zakładach (...) w Ł. wnioskodawczyni pracowała jako: zgrzeblarka, osnowacz, przewlekarz, układacz i tkacz. Nadto odwołująca się pracowała jako pomoc w wydziale produkcyjnym, pomoc osnowacza i pomoc przewlekarza. Jednak wykonywała te same czynności co osoby zatrudnione na wskazanych stanowiskach pracy. Praca na kolejno wymienionych stanowiskach była wykonywana przy maszynach i tylko na hali produkcyjnej. Zatem praca ta odbywała się w ciężkich warunkach, gdyż była ona narażona na hałas maszyn, zapylenie i kurz. M. Z. otrzymywała napoje regeneracyjne tj. kawę, mleko i mięte. Ze zgromadzonego materiału dowodowego nie wynika, aby wnioskodawczyni była oddelegowana do innych czynności, ani też aby w pracy zakładu występowały przestoje – przeciwnie Zakłady (...) pracowały ciągle w systemie 3-zmianowym.

W toku postępowania ustalono, że w ramach zatrudnienia w Zakładach (...) w Ł., w spornym okresie wnioskodawczyni stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w warunkach szczególnych. Podkreślić w tym miejscu należy, iż dla uznania danej pracy za pracę wykonywaną w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze istotne jest ustalenie, iż praca ta faktycznie była wykonywana i odpowiada pracy wymienionej w cytowanym wyżej rozporządzeniu z dnia 7 lutego 1983 roku, gdyż właśnie to rozporządzenie jest aktem prawnym, w oparciu o który należy orzekać, czy dana praca była pracą w warunkach szczególnych.

Analiza treści wykazu A do powołanego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku wskazuje, że wyżej wymienione prace wykonywana przez wnioskodawczynię w spornym okresie odpowiadają pracy wymienionej w Dziale VII (zatytułowanym „W przemyśle lekkimi”) pod poz. 1 (“obróbka surowców włókienniczych i ich przędzenie) oraz pod poz. 4 (“prace przy produkcji i wykańczaniu produktów włókienniczych) jest pracą w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Ponadto stanowiska te są wymienione w załączniku nr 1 do zarządzenia nr 7 Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 7 lipca 1987 roku w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładzie pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego w dziale VII poz. 1 punkt 4 zgrzeblarz nadto poz. 4 punkt 7 - tkacz, poz. 4 punkt 6 - przewlekarz osnów, poz. 4 punkt 2 - snowacz oraz poz. 4 punkt 46 -pomocnika w dziale produkcyjnym.

Mając zatem powyższe na uwadze Sąd Okręgowy przyjął, iż wnioskodawczyni – wbrew stanowisku organu rentowego – legitymuje się okresem zatrudnienia w warunkach szczególnych w wymiarze przekraczającym 15 lat (16 lat, 10 miesięcy i 22 dni). Z uwagi na to, że – jak wskazano wcześniej – M. Z. posiada również wymagany ogólny - co najmniej 20 letni staż pracy, ukończyła wymagany wiek oraz nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego,

należy stwierdzić, że spełnia ona wszystkie warunki konieczne dla nabycia prawa do wcześniejszej ze względu na wiek emerytury.

Na mocy art. 129 ust. 1 ustawy świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

Wnioskodawczyni złożyła wniosek o emeryturę w dniu 7 marca 2018 roku, a zatem prawo do emerytury należało wnioskodawczyni przyznać od dnia 1 marca 2018 roku, tj. od pierwszego dnia miesiąca złożenia wniosku o emeryturę.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jak w sentencji.